

Strategia UE de reducere a emisiilor de metan

concluzii principale rezultate în urma mesei rotunde organizate de AEI - RomCapital Invest

Repere organizatorice

În data de 06.04.2021, începând cu ora 10:00, la inițiativa Asociației Energia Inteligentă în parteneriat cu RomCapital Invest, a fost organizată masa rotundă cu uși închise dedicată strategiei UE de reducere a emisiilor de metan, proiectul având ca obiective principale:

- ➔ prezentarea ultimelor tendințe legislative pe plan european sub aspectul eforturilor de combatere a schimbărilor climatice;
- ➔ creșterea gradului de participare al României la consultările europene.

Evenimentul s-a bucurat de participarea unor reprezentanți din partea:

- Ministerului Energiei,
- Senatului României,
- Camerei Deputaților,
- ANRE și ANRM,
- FP – ACUE,
- reprezentanți ai sectorului gazelor naturale: producători, transportator, distribuitori, operatori de înmagazinare, operatori petrolieri.

Discuțiile s-au derulat pe parcursul a 90 de minute, având ca **moderator** pe **Dumitru CHISĂLIȚĂ** – președinte al AEI și **4 paneliști**, respectiv:

- **Cristian BUȘOI** – europarlamentar;
- **Nicolae HAVRILEȚ** – consilier în cadrul Ministerului Energiei;
- **Cristian TĂȚĂRĂ** – membru al Asociației Energia Inteligentă;
- **Cristina BĂDICĂ** – expert în EU Funds din partea RomCapital Invest.

Finalul evenimentului a fost încununat de o rundă de discuții libere, în care participanții au avut posibilitatea de a face cunoscute preocupările și acțiunile întreprinse pe linia schimbărilor climatice.

Motivația organizării evenimentului

Sesiunea de discuții a fost deschisă de către europarlamentarul **Cristian BUȘOI** care a punctat asupra faptului că, în opinia sa, tema emisiilor de metan este insuficient dezbătută, în pofida implicațiilor semnificative în sectorul energetic.

Europarlamentarul a transmis că subiectul reducerii emisiilor de metan nu este unul de actualitate, însă eforturile organismelor europene de profil pentru reducerea GES s-au intensificat în perioada recentă.

Preocuparea forului european își are rădăcina în rezoluția din noiembrie 2019 adoptată în cadrul forumului de la Madrid, pe tema schimbărilor climatice, prilej cu care CE¹ și-au asumat dezvoltarea unui plan strategic cu scopul reducerii emisiilor GES.

¹ Comisia Europeană.

Subsumat acestui obiectiv, în luna octombrie 2020, Comisia Europeană a prezentat strategia UE a emisiilor de metan, asupra căreia comisiile de specialitate din cadrul Parlamentului European pot propune măsuri de îmbunătățire a documentului cu caracter programatic, cu respectarea termenului final de 26 mai 2021.

Având în vedere că măsurile de reducere a emisiilor de metan vizează atât sectoare specifice, cât și segmente de activitate trans-sectoriale, în procesul de optimizare a strategiei UE puse în discuție sunt implicate mai multe comisii parlamentare de specialitate, între care și ITRE² la nivelul căreia europarlamentarul deține președinția și este responsabil cu formularea unui punct de vedere.

Conex aspectelor aduse în atenția participanților, **Cristian BUȘOI** a adus în atenția participanților intenția comisiei ENVI din cadrul parlamentului european pentru organizarea unei dezbateri în data de 29 mai 2021, pentru care și-au exprimat deja interesul din partea unor actori relevanți la nivel european (între care și Eurogas).

Cristian BUȘOI a făcut un apel către participanți pentru transmiterea oricăror idei/ puncte de vedere cu privire la strategia pusă în discuție, acestea fiind utile în procesul de optimizare a documentului cu caracter programatic.

Europarlamentarul a punctat asupra faptului că a sesizat că există o preocupare constantă a industriei de gaze naturale pentru managementul emisiilor de metan, în acest sens fiind deja disponibile tehnologii mature ce nu presupun costuri suplimentare excesive, dar care contribuie la obiectivul reducerii emisiilor GES.

Atingerea dezideratului stipulat prin strategie depinde însă și de calitatea politicilor publice pentru a stimula industria de profil să acționeze în această direcție, precum și de posibilitatea de a apela la surse de finanțare.

Comentariu moderator

În raport cu cele prezentate, **Dumitru CHISĂLIȚĂ**, din postura de moderator, a punctat asupra faptului că în procesul de optimizare a strategiei UE puse în discuție, este necesar ca **factorii europeni de decizie să țină seamă de particularitățile infrastructurii gaziere din România.**

Concret, România este deținătoarea unei infrastructuri gaziere mai veche cu circa 50 – 60 de ani față de celelalte state membre ale UE. Mai mult, obiectivele de infrastructură referențiate (sonde, gazoducte etc.) au fost realizate cu tehnologii învechite, o mare parte dintre acestea nefăcând obiectul unui management minimal emisiilor.

Suplimentar, președintele AEI a punctat asupra faptului că dezvoltarea rețelei de transport și distribuție în România s-a realizat după criterii și standarde neuniforme, iar în prezent acestea sunt caracterizate de un grad ridicat de uzură morală și fizică.

La final, **Dumitru CHISĂLIȚĂ** a transmis că AEI este preocupată de efectuarea unei analize în scopul determinării nivelului real al emisiilor eliberate în atmosferă, sens în care a încheiat un parteneriat cu un consultant din SUA care deține tehnologia necesară operaționalizării acestui demers.

² Comisia pentru industrie, cercetare și energie din cadrul Parlamentului European.

Discursurile experților prezenți la dezbateri

■ Nicolae HAVRILEȚ – *consilier al Ministrului Energiei*

Reprezentantul Ministerului Energiei a punctat că în contextul politicilor către o energie curată, este firesc să regăsim atât emisiile de metan cât emisiile industriale, acestea fiind printre principalele elemente care contribuie la degradarea general a mediului înconjurător.

Nicolae HAVRILEȚ a menționat că există o politică dedicată pentru înregistrarea emisiilor de metan, care nu se limitează doar la zonele cu producție de gaze naturale ci și în alte zone de activitate economică, unde reperarea emisiilor de metan este dificilă pe fondul particularităților chimice ale acestui gaz.

În plan pozitiv, consilierul de ministru a afirmat că la momentul actual dispunem de tehnologia necesară pentru a avea o imagine relativ fidelă asupra emisiilor de metan (în special, prin utilizare dronelor).

În România există deja o preocupare pentru detectarea emisiilor de metan care reunește atât marii producători de gaze naturale din România, cât și un grup de cercetare din cadrul Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării. Bugetul necesar desfășurării activităților derulate de grupul de lucru este asigurat de UNESCO.

În continuare, **Nicolae HAVRILEȚ** a afirmat că emisiile de metan rezultă din trei sectoare principale de activitate, respectiv din sectorul agricol (aprox. 55%), sectorul energetic (între 15% și 20%) și sectorul deșeurilor.

Importanța reducerii emisiilor de metan este importantă în contextul în care impactul climatic al metanului este de aproximativ 34% mai puternic decât cel al dioxidului de carbon. De altfel, metanul este considerat cel mai important gaz cu efect de seră, după dioxidul de carbon (dioxidul de carbon se află în top-ul clasamentului din perspectiva volumetrică a impactului).

Pentru a contracara efectele dăunătoare ale GES, **Nicolae HAVRILEȚ** a punctat că avem la dispoziție fonduri semnificative, iar în zona energetică preocuparea pentru managementul emisiilor GES este cea mai efervescentă.

Prin raportare la principalele sectoare emittente de gaz metan, putem identifica sinergii care pot fi reunite în producția de biogaz. În zona deșeurilor este importantă captarea metanului și transformarea acestuia în combustibil - așa-numitul *biometan* – care poate fi utilizat în combinație cu gazul natural, inclusiv în sectorul rezidențial prin utilizarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale.

De asemenea, **Nicolae HAVRILEȚ** a subscris la punctul de vedere exprimat de **Dumitru CHISĂLIȚĂ**, în ceea ce privește starea precară a rețelelor de distribuție din România, dezvoltarea acestora având loc în paralel cu politică intensivă de industrializare a țării (evident, fără a fi disponibile tehnologii noi, precum cele care permite utilizarea deșeurilor pentru a facilita producția de biometan).

În ceea ce privește eforturile depuse de România pe linia ameliorării emisiilor GES, **Nicolae HAVRILEȚ** a afirmat că Fondul de Modernizare (care alimentează România anual cu o sumă considerabilă, evaluată la circa 1,2 miliarde de euro) va fi exploatat, în primă fază, pentru dezvoltarea unor capacități de generare a energiei electrice din gazele naturale. Pentru România gazele naturale, deși sunt un combustibil fosil, ele constituie element de tranziție energetică, fiind totuși de circa 4 ori mai puțin poluante decât cărbunele.

Într-o fază ulterioară a ciclului de viață (în medie după 15 ani) a acestor unități de producție a energiei electrice pe bază de gaze naturale, autoritatea executivă ia în calcul combinarea cu hidrogenul (astfel încât să se ajungă la o medie de 250 g/ tona de combustibil).

În ceea ce privește hidrogenul, **Nicolae HAVRILEȚ** asupra sinergiei cu gazele naturale, sens în care un accent deosebit trebuie pus pe producția acestui combustibil, dar și în proiecție viitoarelor rețele de transport și distribuție. Similar, viitoarele unități de consum trebuie adaptate, proiectate pentru utilizarea hidrogenului.

■ **Cristian TĂTARU** – *expert al Asociației Energia Inteligentă*

Expertul AEI a conchis asupra unor elemente statistice cu privire la caracterul poluant al metanului prin comparație cu celelalte GES, deja prezentate de antevorbitorii săi.

A subliniat însă că politica UE de reducere a emisiilor de metan se sprijină pe impactul climatic benefic rezultat din diminuarea imediată a volumului de gaze de acest tip emis în atmosferă, față de dioxidul de carbon (al căror efecte benefice vor fi observabile după o perioadă mai îndelungată de timp).

Mai exact, potrivit evaluării realizate la nivelul UE, direcțiile de acțiune și cadrul general stabilit prin politicile curente sunt insuficiente raportate la noile obiective climatice stabilite prin Green Deal. Acestea prevăd reducerea emisiilor GES (gaze cu efect de seră) cu cel puțin 55% până în 2030, sens în care este nevoie (și) de un efort accelerat de abordare a emisiilor de metan.

Pentru atingerea noilor obiective, viitoarea strategie a UE include următorul set de acțiuni, fără ca lista să fie exhaustivă:

- implementarea unui nou cadru legislativ al UE, care să cuprindă obligații pe linia raportării și verificării tuturor emisiilor din sectorul energetic;

- ➔ De altfel, inițiativa actualizării acestei strategii survine și pe fondul faptului că, la momentul actual, nu există o abordare unitară la nivelul UE sub aspectul monitorizării și raportării emisiilor de metan.

- ➔ Pe acest fond, un obiectiv prioritar al strategiei UE vizează implementarea unor metodologii de măsurare și raportare mult mai precise decât este cazul în prezent, în toate sectoarele.

- impunerea unor noi responsabilități actorilor din sectorul energetic, sub aspectul îmbunătățirii și raportării emisiilor de metan (metodologii, raportări recurente și mai exacte etc.);

Aplicarea unui sistem de măsuri punitive este luat în calcul, însă CE va prefara într-o fază inițială acțiunile voluntare din partea operatorilor.

➔ În UE, cel mai probabil se va aplica 0.2% (emisii din metanul comercializat) care ar corespunde cu 1.2 tone de emisii de metan/1000 mc. Targetul în timp va fi dinamic.

➔ Conform IEAE, 75% din măsurile de reducere a emisiilor ar fi viabile la un cost de 600 euro/ tonă de metan emisă calculate la GWP de 28, din care ar rezulta un cost de 21 EURO pe tona de CO₂.

Cristian TĂTARU a punctat că o serie de state deja impun o taxă pe tona de metan emisă în atmosferă, respectiv:

- Norvegia - taxă de 1000 euro/ tonă de CH₄,
- SUA (Social Cost) 1500\$/ tonă de CH₄,
- GER (Social Cost) 4800 Euro/ tonă de CH₄.

● operaționalizarea unui sistem de monitorizare prin satelit, prin intermediul unui program UE intitulat Copernicus, care va permite evidențierea zonelor generatoare de GES (inclusiv metan).

Subsecvent, CE intenționează să sprijine înființarea unui observator internațional independent al emisiilor de metan, cu rolul de a colecta, reconcilia, verifica și publica date la nivel global al emisiilor antropogene de metan.

Expertul AEI a punctat asupra faptului că în sectorul energetic cele mai multe emisii de metan sunt fugitive (scăpări de metan), evaluate la aproximativ 54%, cu predilecție în sectorul petrolului și gazelor.

■ **Cristina BĂDICĂ** – *Director Departament de Fonduri Europene RomCapital Invest*

În evaluarea, în cursul lunii aprilie urmează să apară ultimele versiuni de programe de finanțare, la care mai putem realiza optimizări prin intermediul comisiilor consultative, urmând ca în toamnă acestea să fie aprobate.

Programele de finanțare puse în discuție sunt:

- Fondul de Modernizare
- Planul Național de Redresare și Reziliență
- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă
- Programul Operațional pentru Tranziție Justă
- Fondul de Inovare

Potrivit expertului RomCapital Invest, Fondul de Modernizare este de departe cel mai ofertant mecanism de finanțare, fiind un program instituit prin Directiva 410/2018, în vederea rentabilizării reducerii emisiilor de dioxid de carbon și a sporirii investițiilor în acest domeniu. Sursa de finanțare se adresează în special segmentului industrial și energetic.

Principalele direcții prioritare subsumate Fondului de Modernizare se înscriu pe următoarele coordonate principale:

- generarea și utilizare energiei electrice din surse regenerabile;
- îmbunătățirea eficienței energetice;
- stocarea energiei și modernizarea rețelelor energetice;
- sprijinirea unei tranziții juste în regiunile dependente de emisii de carbon.

Pe acest palier, reprezentantul RomCapital Invest a subliniat faptul că România are sarcina de a-și selecta din cele 4 categorii de domenii prioritare lista de domenii care răspund cel mai bine listei de investiții colectate în perioada octombrie – noiembrie 2020 și ulterior corelate cu obiectivele PNIEC.

În cazul tranziției echitabile, domeniile prioritate de investiții în România trebuie corelate cu Programul Operațional Tranziție Justă, cu luarea în calcul a unui mix de finanțare optim (cotă fond – buget de stat - beneficiar).

În ceea ce privește Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (succesorul POIM) unul din obiectivele prioritare promovează eficiența energetică, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și a soluțiilor de stocare și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Referitor la Programul Operațional Tranziție Justă, una din axele prioritare privește investițiile în tehnologii și infrastructuri pentru energie curată cu emisii reduse.

În aprecierea directorului RomCapital Invest, investițiile în tehnologii (în fapt, sisteme digitale) destinate monitorizării emisiilor GES sunt eligibile atât prin Programul Operațional Tranziție Justă, cât și prin Programul de Modernizare.

În cazul Planului Național de Redresare și Reziliență reține atenția Pilonul I Tranziție Verde care poate aduce cea mai mare contribuție sectorului energetic. Prin prevederile Ordonanței de Urgență aprobate la finalul lunii martie - care a adus modificări PNRR - dintr-o neatenție a administrației centrale, România a pierdut un an de eligibilitate.

Fondul de Inovare își propune să finanțeze tehnologii cu emisii reduse de carbon, soluții de captare și stocare a carbonului, precum soluții inovative de generare și stocare. Bugetul fondului menționat depinde de prețul carbonului, iar selecția proiectelor se face funcție de gradul de inovare.

În cadrul sesiuni de discuții libere au avut intervenții

■ Livia STAN – Director Corporate Affairs în cadrul grupului E.ON România

Directorul Corporate Affairs al grupului E.ON a punctat asupra diligenței cu care grupului de companii german acționează pentru diminuarea Consumului Tehnologic înregistrat în urma operării rețelei de distribuție.

Livia STAN a punctat asupra faptului că din tot lanțul valoric de aprovizionare al consumatorului final, distribuția este responsabil pentru aproximativ 60% din totalul emisiilor de metan. De aceea, o atenție sporită este îndreptată către operarea eficientă a rețelelor.

În general, principalele coordonate acționale pe care se acționează la nivelul DELGAZ GRID SA în vederea unui management eficient al emisiilor de metan se înscriu pe următoarele coordonate:

- acțiuni de modernizare a rețelei operate, demers ce presupune, în esență, înlocuirea tronsoanelor de gazoducte depășite din punct de vedere moral și fizic;

În intervalul 2019 – 2020, DELGAZ GRID a investit aproximativ 200 de milioane de lei, presupunând înlocuiri de conducte și achiziție de echipamente destinate detecției scurgerilor de gaze naturale.

- operaționalizarea/ implementarea „lucrului sub presiune”, eliminând astfel volumele de gaze metan disipate în atmosferă și costurile asociate refacerii zestre tronsoanelor de gazoducte.

Rezultatul conjugat al celor două componente a permis:

➔ **scăderea Consumului Tehnologic cu aproximativ 40% în anul 2020 (3,78%) față de anul 2013 (2,26%);**

➔ **creșterea eficienței ratei de detecție a defectelor cu peste 50% în anul 2018 comparativ cu anul 2010.**

De asemenea, la nivelul **DELGAZ GRID SA** există un departament specializat în dezvoltarea/ învoarea unor echipamente/ elemente ale sistemului de distribuție, cu rezultate notabile sub aspectul diminuării nivelului CT înregistrat de companie.

Suplimentar, DELGAZ GRID SA depune eforturi în vederea optimizării metodologiei de calcul a Consumului Tehnologic, la nivelul companiei fiind constituit un grup de lucru care are misiunea de a calibra prevederile Ordinului ANRE 18/2014, astfel încât, în urma aplicării sistemului de calcul, acesta să reflecte nivelul real al pierderilor de gaze naturale din sistemul de distribuție.

În ceea ce privește posibilul impact financiar pe care viitoarea strategie a UE pusă în discuție ar putea să-l inducă DSO, în ceea ce privește România, este imperios să avem în vedere faptul că actualmente companiile de distribuție se regăsesc într-o etapă de reșezare bugetară, reșezare generată de politica de extindere accelerată a gradului de conectare a consumatorilor finali pe plan național.

Pe acest fond, este necesară o foaie de parcurs, prevăzută cu obiective concrete, cu accent pe noile obligații legislative trasate de factorul decident, dar care să nu facă abstracție și de politica UE în raport cu ambiția de lider în materie de reducere a GES.

Pentru îndeplinirea acestor noi obligații, DSO privesc și către sursele de finanțare disponibile (bănci comerciale, instituții financiare internaționale, etc.) pentru a putea crea anvelopa de resurse financiare necesare îndeplinirii tuturor obligațiilor ce revin distribuitorilor de gaze naturale.

■ **Cristina BĂDICĂ** – *Director Departament de Fonduri Europene RomCapital Invest*

Reprezentantul RomCapital Invest a adăugat că politica de extindere a gazelor naturale se înscrie pe contrasens cu dezideratul UE de reducere a emisiilor de metan. În opinia sa, expertul RomCapital Invest programul național de racordarea eșuează să se alineze obiectivelor climatice stabilite prin Pactul Verde European.

De asemenea, nu se ține cont de capacitatea rețelei existente de a prelua noi consumatori într-un ritm alert fiind nevoie de o abordare prudentă, chiar dacă DSOs pot face apel la sursele de finanțare puse la dispoziție prin POIM sau PNRR.

■ **Rareș HURGHÎȘ** – *Public Affairs Manager FEL România*

Reprezentantul FEL România a conchis asupra mesajului transmis de antevorbitorii săi, potrivit cărora extinderea rețelei de gaze naturale trebuie să țină seamă și de posibilitatea de a acomoda și gaze cu emisii scăzute de carbon, și cu precădere injecția de hidrogen.

Posibilitatea adoptării rețelelor de gaze naturale la vehicularea de hidrogen va comporta un triplu beneficiu, dincolo de efectul benefic climatologic, respectiv:

- ➔ diminuarea Consumului Tehnologic prin faptul că pentru acomodarea moleculelor de hidrogen, modernizare rețelelor de gaze va presupune utilizarea unor materiale și standarde mai exigente (de natură a asigura un grad cât mai scăzut de porozitate);
- ➔ diminuarea amprenteii emisiilor de metan, prin disclocarea unei cantități de gaze naturale cu volume de hidrogen;

➔ premise pentru o mai bună încadrare în limitele/pragurile impuse de strategia UE de reducere a emisiilor de carbon.

Reprezentantul FEL România a pus accent și pe necesitatea transparentizării CT realizat de DSO, în contextul în care, actualmente rapoartele de activitate realizate la nivelul ANRE prevăd exclusiv nivelul CT al TSO (SNTGN TRANSGAZ SA Mediaș).

Nu în ultimul rând, **Rareș HURGHIS** a militat pentru dezvoltarea unor proiecte pilot care să înglobeze atât metanul rezultat din exploatarea petroliere cu cel al biogazului rezultat din fermentarea gunoier de grajd și/sau al altor deșeuri.

În opinia sa, este oportun ca aceste proiecte pilot să fie dezvoltate în acele zone geografice care îmbină aceste elemente și pot facilita apariția unor sisteme de distribuție închise care să deservească anumite localități, unde viabilitate economică a extinderii de rețea de transport/distribuție nu justifică o investiție.

Față de propunerile reprezentantului FEL România, președintele AEI a arătat că proiectele dezvoltate până în prezent în România au avut mai degrabă un rol comercial. Astfel, moderatorul a punctat asupra faptului că majoritatea stațiilor de epurare de care are cunoștință, deși prevăzute cu instalație de producție de biogaz, nu exploatează comercial combustibilul alternativ.

Prin urmare, prioritatea ar trebui să fie acordată proiectelor existente și utilizării producției curente de biogaz, însă mai sunt de înfruntat două probleme, ce pot fi disociate astfel:

- de natură tehnică, moderatorul punctând asupra particularităților chimice diferite ale biometanului față de gazele naturale;
- de natură juridică/ legislativă, în contextul lipsei unor standarde/ norme pentru această formă de energie.

■ **Victor Gîrlcel** – *Director Tehnic al filialei DEPOGAZ Ploiești*

Directorul DEPOGAZ Ploiești a subliniat că operatorul de înmagazinare are un program eficient de detecție a emisiilor de metan, deși acestea nu sunt măsurate.

De altfel, stațiile de comprimare ale DEPOGAZ au implementate și sisteme de detecție a gazelor naturale, care sunt prevăzute cu capacitatea tehnică de a se opri, atunci când debitul depășește o anumită valoare prestabilită.

În plan pozitiv, cel puțin în ultimii 2 – 3 ani, nu au fost situații înregistrate în care aceste instalații să fie oprite pe fondul unor reulări necontrolate de gaze naturale, însă nu a exclus oportunitatea ca mecanisme similare să fie implementate la nivelul sondelor, la nivelul capetelor de erupție.

Pe acest palier, moderatorul a punctat asupra faptului că înmagazinarea gazelor naturale are avantajul de a fi activitatea cea mai recent apărută în lanțul de aprovizionare, prin urmare are avantajul tehnologiilor mai nou apărute.

■ **Georgian Albu** – analist în energie al Asociației Energia Inteligentă

Membrul AEI a pledat pentru luarea în calcul și a pierderilor de gaze naturale înregistrate de consumatorul final.

În opinia sa, necesitatea includerii consumatorului final în sistemul de calcul al emisiilor de metan se sprijină pe următoarele argumente:

- lucrările de modernizare/ de mentenanță (corectivă/ preventivă) prestată de DSO se opresc la mijlocul de măsură, astfel că întreținerea instalației de utilizare este responsabilitatea exclusivă a consumatorului final;

În sprijinul acestui argument, reprezentantul AEI a arătat că, în România și, îndeosebi în mediul rural (cu relief de deal și munte), instalația de utilizare poate avea lungimi considerabile (chiar și 30 metri) și nu este întreținută corespunzător.

- posibilitatea accesării de fonduri pentru achiziția de echipamente/ aparate casnice consumatoare de gaze naturale care asigură arderea completă a gazelor naturale și/sau chiar adaptate pentru a consuma hidrogen.